

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN DERS ÇALIŞTIKLARI MEKÂNLARIN ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Erdal BAY*
M. Nur TUĞLUK**
Sinan KOÇYİĞİT***

Özet : Ders çalışmak için seçilen mekânlar, öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörlerden biridir. Bu çalışmada, öğrencilerin ders çalışmak için seçtikleri mekânlar ve bu mekânların özellikleri hakkında görüşlerinin, cinsiyet, öğretim şekli, sınıf ve bölüme göre farklılaşp- farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencileri, örneklemini ise bu fakültede öğrenim gören 773 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmış ve uygulama sonucunda elde edilen veriler bilgisayarda SPSS paket programında analiz edilmiştir.

Bulgular incelendiğinde, öğrencilerin kütüphane kullanımının yetersiz olduğu görülmektedir. Cinsiyet değişkenine göre, kız öğrenciler erkek öğrencilere göre ders çalıştıkları mekânların özelliklerini daha yeterli görmektedirler. Farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ise, çalıştıkları ortamların özellikleri konusunda benzer görüşlere sahip oldukları görülmektedir. Öğretim şekli faktörüne göre ise, örgün öğretim öğrencilerinin ikinci öğretim öğrencilerine göre çalışma ortamları konusunda daha olumlu görüşe sahip oldukları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ders çalışma, çalışma ortamı, öğrenci başarısı, öğretim.

I. Giriş

Öğrencinin, içinde yaşadığı ve çalıştığı çevrenin onun tüm davranışlarını etkilediği hususu bugün bilimsel bir gerçek olarak kabul edilmektedir. Aslında öğrenme-öğretme işi boşlukta meydana gelmez. Bunun için fiziki, sosyal ve psikolojik bir çevrenin varlığı zorunludur. Çeşitli bina, donanım, model, düzenlemeler, sıcaklık, renk ve çeşitli objelerden oluşan çevre, önce insanlar tarafından şekillendirilmekte, aynı çevre daha sonra da insanları şekillendirmektedir. Eğitimciler göre öğrenme, fiziksel, sosyal ve psikolojik yönlerden uygun çevrelerde oluşabilir. Etkili eğitim için bu çevrenin uygun biçimde düzenlenmesi gereklidir (Özerbaş&Küçüköğlü, 2004).

İnsanlar ancak sevdikleri ve hoşlandıkları ergonomik bir çalışma ortamında başarılı olabilirler. Öğrencilerin de verimli ders çalışma becerilerine sahip olmalarının yanı sıra ders çalışmalarını uygun çalışma ortamlarında yapmaları önemlidir. Ders çalışılacak mekânın çalışmayı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesi ve çalışacak kişinin de kendisini çalışmaya hazır hissetmesi

* Arş.Gör., Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri ABD.

** Arş.Gör., Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi, İlköğretim ABD.

*** Arş.Gör., Atatürk Üniversitesi K.K. Eğitim Fakültesi, İlköğretim ABD.

gerekir. Uygun bir ortamda çalışmak, öğrenmeyi kolaylaştırır ve çalışma için ayrılan zamandan en üst düzeyde yararlanmayı sağlar (Baltaş, 1994).

Ders çalışılan ortamın mümkün olduğunca bireye anlamlı çağrışım yaptıracak şekilde düzenlenmesinde yarar vardır. Bunun için de öğrencinin egemenlik alanı içindeki düzenlemeyi kendisinin gönüllü olarak yapması gerekir. Bu konuda yapılan araştırmalar çalışma ortamından kaynaklanan etkenlerin öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını büyük ölçüde etkilendiğini ortaya koymaktadır (Küçükahmet,1987).

Ders çalışmalarının yapılacağı mekânların genel özellikleri literatürde aşağıdaki gibi ortaya konulmuştur:

- Çalışmaya başlamadan önce öğrenci, çalışmayla ilgili malzemeleri hazır bulundurmalıdır.

- Çalışma mutlaka çalışma masasında yapılmalıdır. Ayrıca çalışma masası çalışmak için uygun olmalıdır.

- Çalışma yerinin, materyalin rahatça okunmasına, görülmesine imkan verecek derecede aydınlık olması lazımdır. Işığın çalışanın sol omzunun arkasından gelmesi gerekir. Böylece baş ve elin gölgesi yazılan ya da okunan sözcüğün sağ ilerisine düşer ve okuma yazma fonksiyonunu engellememiştir olur(Ar, 1983).

- Çalışma odası iyi havalandırılmış, temiz ve uygun ısıda olmalıdır. Çalışılan yerdeki hava koşulları ne kadar çalışana uygun olursa çalışan o kadar kendini rahat hisseder. Bu durum kişinin düşünme ve çalışma kapasitesini artırır. Düşük sıcaklık algılama ve reaksiyon süresini uzatırken, yüksek sıcaklık çalışan üzerinde, bıkkınlık, sinirlilik, dikkatsizlik, yorgunluk ve kan dolaşımının zorlaşması gibi olumsuzluklara yol açabilir. Çalışma ortamlarında ısının 18-22 dolaylarında olması kabul edilir.

- Çalışma ortam sesiz olmalıdır. Dışarıdan çeşitli gürültüler ve sesler gelmemelidir. Aydınlatma nasıl göze hitap eden bir çevre etmeni ise, gürültüde duymaya yönelik etki eden bir etmendir. Bilindiği gibi gürültünün neden olduğu yorgunluk hissi ile sinirlenme yaygın bir olgudur. Ses ve gürültü sinir sistemini yorar ve verimi düşürür.

- Çalışma masası ve sandalye kişinin fiziksel özelliklerine uygun olmalıdır. Çalışan bir kişinin rahatı ve verimi, çalışma ortamının, kullandığı araç ve gereçlerin, kişinin bedensel boyut ve hareket yeteneklerine ne derece uygun olduğuna bağlıdır. Bunun için donanım ve çalışma ortamı tasarımının kullanıcı özelliklerine göre düzeltilebilecek esneklikte olması gerekir. Rahatsız bir oturuş, boyun, omuz, sırt ve bel ağrılarına yol açabilir (Baltaş 1998; Tan, 1992; Uluğ, 1991; Yeşilyaprak ve diğ. 1999).

Çalışma ortamlarının özellikleri konusunda eğitim alanı dışında yapılan diğer çalışmalarda da benzer özellikler konulmuştur. Örneğin Bıyıklı (1992) tarafından yapılan, “Çalışma Ortamlarında Çevre Koşullarının Ergonomik Açıdan İncelenmesi ve İşgücü Verimliliği Üzerine Etkisi” isimli çalışmada

işgücünü çalışma ortamında etkileyen aydınlatma, gürültü, hava koşulları vb. faktörler incelemiş ve çalışma ortamının uygun bir şekilde düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Öztürk (1996) tarafından yapılan çalışmada ise, insan-mekân ilişkileri kapsamında, çalışma ortamı-çalışan psikolojisi incelenmiş ve araştırma sonucunda mekân düzeninin verime etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Kilitçi(2002) tarafından yapılan “Fiziksel Çalışma Ortamının Motivasyon Üzerindeki Etkisi” isimli çalışmada da fiziksel çalışma ortamının iyileştirilmesinin motivasyonu artıracağı ifade edilmiştir.

Öğrencinin başarıya ulaşabilmesi için başarıya etkide bulunan faktörlerin önceden bilinmesi ve gerekli önlemlerin alınması gereklidir. Yukarıda ifade edildiği gibi bu faktörlerden biri de öğrencilerin ders çalıştıkları mekânlar ve bu mekânların özellikleridir. Öğrencilerin başarılı olabilmesi için ders çalışmalarını yaptıkları mekânların özelliklerinin belirlenmesi ve uygun şartların oluşturulması önemlidir.

A. Problem

Bu çalışmada, eğitim fakültesi öğrencilerinin ders çalışmalarını yaptıkları mekânlar tespit edilerek öğrencilerin bu mekânların özelliklerinin yeterliliklerine ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

B. Alt problemler

Bu amaç kapsamında çalışmada aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

- 1- Öğrenciler şu anda nerelerde barınmaktadırlar?
- 2- Öğrencilerin,
 - a) Cinsiyet,
 - b) Sınıf,
 - c) Öğretim şekli ve
 - d) Bölümlerine göre hangi mekânlarda ders çalışmaktadırlar? Ölçme aracından alınan puanlara göre öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların özelliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşleri farklılaşmakta mıdır?

C. Yöntem

1. Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 9464 öğrenci, örneklemini ise farklı anabilim dallarındaki birinci ve son sınıfta öğrenim gören 773 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1. Evren ve örneklem dağılımı

		Evren	Örneklem	
		n	n	%
Bölüm	Okul öncesi	437	97	22
	Türkçe	816	160	19
	İngilizce	801	168	20
	Müzik	190	54	28
	Bilgisayar	126	36	28
	Rehberlik	224	61	27
	Orta Ö. Mat.	297	37	12
	Felsefe	254	41	16
	İlk. Ö. Mat.	825	119	14
	Resim		--	--
	Fen Bilgisi		--	--
	Sosyal Bilgiler		--	--
	Beden Eğitimi		--	--
	Sınıf ögr.		--	--
			--	--
	Toplam	9464	773	8.1
Cinsiyet	Erkek	5294	432	8.1
	Kız	4170	341	8.1
	Toplam	9464	773	8.1
Ö. Şekli	Birinci Öğretim	6402	547	8.5
	İkinci Öğretim	3062	226	7.3
	Toplam	9464	773	8.1
Sınıf	Birinci Sınıf	2181	401	18
	İkinci sınıf	2354	--	--
	Üçüncü sınıf	2450	--	--
	Dördüncü sınıf	2479	372	15
	Toplam	9464	773	8.1

2. Veri toplama aracı

Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu ile toplanmıştır. Ölçeğin güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla, pilot uygulama yapılmış ve “Cronbach Alpha” güvenilirlik katsayısı 0.79 bulunmuştur. Uzman görüşü alındıktan sonra, ölçme aracına son şekli verilmiş ve örneklem grubuna uygulanmıştır. Anket formunda, öğrencilerin nerede barındıkları, ders çalışmalarını nerelerde yaptıkları vb soruların yanı sıra çalıştıkları mekânların özellikleri ile ilgili beşli likert tipinde 11 madde bulunmaktadır. Kullanılan ölçme aracında alınabilecek puanlar 11- 55 arasında değişmekte ve puanlar arttıkça mekânların özelliklerine ilişkin görüşler de olumlu yönde artmaktadır. Öğrenci çalışma ortamının özellikleri ile ilgili tüm sorulara “tamamen katılıyorum (5)” işaretliyorsa bu çalışma ortamını yeterli gördüğü anlamına gelmektedir.

3. Verilerin çözümlenmesi

Elde edilen verilerin istatistiksel analizinde, yüzde, ‘t’ testi, “ki-kare”, “varyans analizi” teknikleri kullanılmış olup, bu analizler bilgisayarda “SPSS for Windows 10.00 Release” paket istatistik programı ile analiz edilmiştir.

D. Bulgular ve Yorum

Araştırmada ele alınan sorular bağlamında elde edilen bulgular ve yorum aşağıda verilmiştir.

1. Öğrencilerin şu anda barınmakta oldukları yerler ile ilgili bulgular

Öğrencilerin kaldıkları yerlere ilişkin yüzde (%) ve frekansları (f) hesaplanmış Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin barınmakta oldukları yerlerle ilgili frekans v yüzdeler

Barınılan yer	f	%
Kredi Yurtlar	312	40.4
Ailele birlikte	109	14.1
Kendi kiraladığı ev	297	38.4
Özel yurtlar	38	4.9
Başka (misafirhane vs.)	17	2.2
Toplam	773	100.0

Tablodaki veriler, incelendiğinde; öğrencilerin % 40.4 ‘ünün Kredi Yurtlar Kurumu’nda, % 38.4’ünün kendi kiraladığı evde, % 14’ünün ailesiyle birlikte, % 4.9’unun özel yurtlarda ve % 2.2’sinin de misafirhane vb. yerlerde kaldığı görülmektedir.

2. Öğrencilerin ders çalıştıkları mekânlar:

Öğrencilerin en fazla ders çalıştıkları mekânlar ile ilgili bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin en fazla ders çalıştıkları mekânlarla ilgili frekans ve yüzdelik değerler

Çalışılan yer	f	%
Kütüphane	36	4.7
Yurttaki çalışma salonu	184	23.8
Evdeki kendi odası	342	44.2
Evde oturma odasında	58	7.5
Yurttaki yatak odasında	133	17.2
Başka (kantin,vb.)	20	2.6
Toplam	773	100.0

Öğrencilerin en fazla ders çalıştıkları mekânlar ile ilgili bulgular incelendiğinde, öğrencilerin % 44.2'sinin evdeki kendi odasında, % 23.8'inin yurttaki çalışma salonunda, % 17.2'sinin yurttaki yatak odasında, % 4.7'sinin kütüphanede ve % 2.6'sinin da kantin gibi mekânlarda ders çalışmalarını yaptıkları görülmektedir. Bu bulgularda öğrencilerin kütüphaneyi kullanma oranlarının düşük çıkması ve yurttaki 6-8 kişinin kaldığı odalarda öğrencilerin yaklaşık % 17.2'sinin ders çalışmalarını yapması düşündürücüdür.

3. Çeşitli Değişkenlere Göre Öğrencilerin Ders Çalışmalarını Yaptıkları Mekânlar ve Bu Mekânların Özellikleri Konusundaki Görüşleri İle İlgili Bulgular ve Yorum

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre, ders çalışmalarını yaptıkları mekânlar ile ilgili bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ders çalışmalarını yaptıkları mekânlarla ilgili frekans ve yüzde değerleri

	Kütüphane		Yurt Çalışma Salonu		Evde Kendi Odası		Evde oturma Odası		Yurtta Kendi Odası		Başka (kantin, vb.)		Toplam
	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f
Erkek	14	3	129	30	146	34	32	7	102	24	9	2	432
Kız	22	6	55	16	196	57	26	8	31	9	11	3	341
Toplam	36	5	184	24	342	44	58	8	133	17	20	3	773

S.D.=5

$\chi^2_{h}=67.798$

p=0.000 anlamlı

Cinsiyetlerine göre, öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla χ^2 analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde, χ^2 değeri p<0.05 önem düzeyinde anlamlı olarak bulunmuş olup, gerek erkek, gerekse kız öğrencilerin kütüphane kullanım alışkanlıklarının %5 gibi çok küçük bir düzeyde olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin % 30'nun kız öğrencilerinde %16'sının yurt

çalışma odasını kullandıkları, bunun yanında kız öğrencilerin %57'sinin evde kendi odasında, erkek öğrencilerinde % 34'ünün evde kendi odasında ders çalışmalarını yaptıkları, evde oturma odasında ders çalışmalarını yapan öğrencilerin oranlarının da yakın oldukları (%7-8) görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların özelliklerinin yeterliliğine ilişkin ölçekten alınan puanlar arasında bir farklılık olup olmadığına ilişkin olarak 't' testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyetlerine göre, öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların özelliklerine ilişkin görüşleri ile ilgili ortalama, standart sapma ve t testi bulguları

Cinsiyet	n	X	S.S.	t
Erkek	432	35,78	10,02	2,425*
Kız	341	37,43	8,67	

S.D. = 771

(*) p<0.05 anlamlı

Cinsiyet faktörüne göre, öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların özelliklerinin yeterlilikleri konusundaki görüşleri doğrultusunda elde edilen bulgular incelendiğinde, kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Yani kız öğrenciler, ders çalıştıkları mekânların özelliklerini erkek öğrencilere göre daha yeterli buldukları görülmektedir.

Mekânların özellikleri ile ilgili ölçekten alınabilecek en yüksek puan 55 olduğu dikkate alındığında, erkek öğrencilerin % 65', kız öğrencilerinde % 68 oranında ders çalıştıkları mekânların özelliklerini yeterli buldukları saptanmıştır.

Farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ders çalıştıkları mekânlarla ilgili bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ders çalıştıkları mekânlar ile ilgili frekans ve yüzde değerleri

	Kütüphane		Yurt Çalışma Salonu		Evde Kendi Odası		Evde oturma Odası		Yurtta Kendi Odası		Başka (kantin, vb.)		Toplam
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%	f	%	f
Birinci sınıf	22	5	132	33	143	36	21	5	79	20	4	1	401
Dördüncü sınıf	14	4	52	14	199	53	37	10	54	15	16	4	372
Toplam	36	5	184	24	342	44	58	8	133	17	20	3	773

S.D.=5

$\chi^2_{h=}$ 61.041

p=0.000 anlamlı

Sınıf düzeyine göre, öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla χ^2 analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde, χ^2 değeri p<0.05 önem

düzeyinde anlamlı olarak bulunmuştur. Bu bulgu birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ders çalıştıkları mekânlar açısından farklılıklarını göstermektedir. Dördüncü sınıf öğrencileri, birinci sınıf öğrencilerine göre daha yüksek bir oranda (%63) evde çalışmaktadır.

Sınıf düzeyine göre, öğrencilerin ders çalıştıkları mekânlar ile ilgili bulgular ayrıntılı olarak incelendiğinde, birinci sınıf öğrencilerinin, %5'inin kütüphanede, % 33'ünün yurt çalışma salonunda, % 36'sının evde kendi odasında, % 5'inin evde oturma odasında, % 20'sinin yurttaki kendi odasında ve % 1'inin kantin vb. yerlerde, dördüncü sınıf öğrencilerinde %4'ünün kütüphanede, % 14'ünün yurt çalışma salonunda, % 53'ünün evde kendi odasında, %10'nun evde oturma odasında, % 15'inin yurttaki kendi odasında, % 4'ünün kantin vb. yerlerde ders çalıştıkları görülmektedir.

Farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların özelliklerine ilişkin görüşleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan analizler sonucunda elde edilen veriler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların özelliklerine yönelik görüşleri ile ilgili ortalama, standart sapma ve "t" testi bulguları

Cinsiyet	n	X	S.S.	t
Birinci sınıf	401	36,25	9,24	0.778
Dördüncü sınıf	372	36,78	9,72	

S.D. = 771

p>0.05 anlamsız

Farklı sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların yeterlilikleri konusunda belirttikleri görüşler bakımından bir fark olup olmadığı konusunda yapılan "t" testi sonucunda, istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık (p>0.05) bulunmamıştır. Yani birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların yeterlilikleri konusunda benzer görüşlere sahip oldukları görülmektedir.

Mekânların özellikleri ile ilgili ölçekten alınabilecek en yüksek puan 55 olduğu dikkate alındığında, tüm öğrencilerin % 65 oranında ders çalıştıkları mekânların özelliklerini yeterli buldukları saptanmıştır.

Öğretim şekline göre öğrencilerin ders çalıştıkları mekânlarla ilgili bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretim şekline göre öğrencilerin der çalışmalarını yaptıkları mekânlar ile ilgili bulgular

	Kütüphane		Yurt Çalışma Salonu		Evde Kendi Odası		Evde oturma Odası		Yurtta Kendi Odası		Başka (kantin, vb.)		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	F
Birinci öğretim	25	5	102	19	275	50	49	9	80	15	16	3	547
İkinci öğretim	11	5	82	36	67	30	9	4	53	23	4	2	226
Toplam (N)	36	5	184	24	342	44	58	8	133	17	20	3	773

S.D.=5

$\chi^2_h = 49.65$

p=0.000 anlamlı

Öğretim şekline göre, öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla χ^2 analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde, χ^2 değeri p<0.05 önem düzeyinde anlamlı olarak bulunmuştur. Bu bulgu öğretim şekline göre, öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların farklılaştığını göstermektedir. Birinci öğretim öğrencilerinin % 59'u evde ders çalışırken, ikinci öğretim öğrencilerinin % 34'ü evde ders çalışmaktadır.

Tablo ayrıntılı olarak incelendiğinde, birinci öğretim öğrencilerinin, %5'inin kütüphanede, %19'unun yurt çalışma salonunda, % 50'sinin evde kendi odasında, % 9'unun evde oturma odasında, % 15'inin yurtta kendi odasında ve % 3'ünün diğer yerlerde çalıştıkları görülmektedir. İkinci öğretim öğrencilerinin de, % 5'inin kütüphanede, % 36'sının yurt çalışma salonunda, % 30'nun evde kendi odasında, % 4'ünün evde oturma odasında, % 23'ünün yurtta kendi odasında ve % 2'sinde diğer yerlerde çalışmalarını yaptıkları görülmektedir.

Öğretim şekline göre öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların özelliklerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinde bir farklılık olup olmadığı konusunda yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretim şekline göre, öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların özelliklerine yönelik görüşleri ile ilgili bulgular

Cinsiyet	n	X	S.S.	t
Birinci öğretim	547	37,06	9,50	2,543*
İkinci Öğretim	226	35,16	9,29	

S.D. = 771

p<0.05 anlamlı

Öğretim şekli değişkenine göre öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların yeterliliklerine ilişkin öğrencilerin görüşleri arasında bir fark olup olmadığı

konusunda yapılan “t” testi sonucunda, birinci öğretim öğrencileri lehine istatistiksel açıdan anlamlı farklılık ($p<0.05$) bulunmuştur. Bu bulguya göre, birinci öğretim öğrencilerinin ders çalıştıkları mekânların özelliklerini, ikinci öğretim öğrencilerine göre daha yeterli buldukları görülmektedir.

Mekânların özellikleri ile ilgili ölçekten alınabilecek en yüksek puan 55 olduğu dikkate alındığında, birinci öğretim öğrencilerinin % 67, ikinci öğretim öğrencilerinin ise % 63 oranında ders çalıştıkları mekânları yeterli buldukları saptanmıştır.

Bölüm değişkenine göre, öğrencilerin ders çalıştıkları mekânlarla ilgili bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Bölüm değişkenine göre öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânlarla ilgili frekans ve yüzde değerleri

	Kütüphane		Yurt Çalışma Salonu		Evde Kendi Odası		Evde oturma Odası		Yurtta Kendi Odası		Başka (kantin, vb.)		Toplam
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
İngilizce	6	4	46	27	54	32	9	5	47	28	6	4	168
Türkçe	3	2	46	29	76	48	10	6	23	14	2	1	160
Bilgisayar	5	14	5	14	20	56	3	8	3	8	-	-	36
Okul öncesi	3	3	34	35	26	27	11	11	22	23	1	1	97
Müzik	3	6	9	17	34	63	2	4	1	2	5	9	54
Rehberlik	4	7	6	10	36	55	7	11	7	11	1	2	61
İlk. Mate.	10	8	33	28	42	35	7	22	26	22	1	1	119
Felsefe	1	2	2	5	30	74	4	7	3	7	1	2	41
Orta Öğr. Matematik	1	3	3	8	24	65	5	3	1	3	3	8	37
Toplam	36	5	184	24	342	44	58	17	20	17	20	3	773

S.D.=40

$\chi^2_{h}=134.89$

$p=0.000$ anlamlı

Sınıf düzeyine göre, öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla χ^2 analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucu elde edilen bulgular incelendiğinde, χ^2 değeri $p<0.05$ önem düzeyinde anlamlı olarak bulunmuştur. Bölümler itibariyle öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânlar ile ilgili bulgular incelendiğinde, öğrencilerin yine kütüphaneyi düşük bir oranda (%5) kullandıkları görülmektedir. Okul Öncesi öğrencilerinin daha çok yurt çalışma odasında, Felsefe ve Matematik bölümü öğrencilerinin de genellikle evde kendi odalarında, İngilizce bölümü öğrencilerinin de yurttaki yatak odasında diğer bölüm öğrencilerine göre daha çok çalışma yaptıkları görülmektedir.

Bölüm değişkenine göre öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların özelliklerine ilişkin olarak ölçme aracından alınan puanlar arasında bir farklılık olup olmadığını belirlemeye yönelik olarak “varyans analizi” uygulanmış ve elde edilen veriler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların özellikleri ilgili ortalama ve standart sapma değerleri

Anabilim dalı	n	X	S.S
İngilizce 1	168	35,51	9,10
Türkçe 2	160	36,40	10,34
Bilgisayar 3	36	35,72	9,33
Okul öncesi 4	97	35,56	9,90
Müzik 5	54	38,62	9,14
Rehberlik 6	61	39,11	8,79
İlk. Mat 7	119	35,26	8,71
Felsefe 8	41	37,41	10,22
Orta Matematik 9	37	40,40	7,64

Tablo 12. Öğrencilerin ders çalıştıkları mekânların yeterlilikleri konusunda ilgili varyans analizi sonuçları

	Kareler toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama Kare	F değeri
Gruplar arası	1713,166	8	214,146	2,418*
Gruplar içi	67661,967	764	88,563	
Toplam kareler	69375,133	772		

(*) $p < 0.05$

Farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin, ders çalıştıkları mekânların yeterlilikleri konusunda aralarında farklılık olup olmadığını belirlemek için “varyans analizi” uygulanmış ve bunun sonucunda gruplar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ($p < 0.05$) farklılıklar bulunmuştur. Bu farklılıkların hangi bölüm öğrencileri arasında olduğunu belirlemek için “Post Hoc LSD testi (Least Significant Difference-En Küçük Önemli Fark)” uygulanmış ve sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların özelliklerine yönelik görüşleri arasındaki farklılıklarla ilgili LSD testi sonuçları

		Ortalamalar arası fark
Müzik	İngilizce	3,11*
	İlk Öğretim Matematik	3,36*
Psikolojik Danışma ve Rehberlik	İngilizce	3,59*
	Okul Öncesi	3,54*
	İlk öğretim Matematik	3,85**
Ortaöğretim Matematik	İngilizce	4,88**
	Türkçe	4,00*
	Bilgisayar	4,68*
	Okul Öncesi	4,83**
	İlk Öğretim Matematik	5,14**

(*) $p < 0.05$ anlamlı

(**) $p < 0.01$ anlamlı

“Post Hoc LSD” testi sonucun da, Müzik, Psikolojik Danışma ve Rehberlik ve Ortaöğretim Matematik Bölümü öğrencilerinin genel olarak diğer bölüm öğrencilerinden daha olumlu bir görüşe sahip oldukları görülmektedir.

II. Sonuç

Öğrencilerin % 45’i Kredi ve Yurtlar Kurumu ile özel yurtlarda, % 38.4’ü kendi kiraladığı evde, % 14’ ü ailesiyle birlikte ve % 2.2’si misafirhane vb. yerlerde kalmaktadır. Kredi ve Yurtlar Kurumu, öğrencilerin büyük bir kısmını barındırır da yetersiz kaldığı görülmektedir.

Öğrencilerin % 44’ü evde, % 24’ü yurttaki çalışma salonunda, % 17’si yurttaki yatak odasında, % 5’i kütüphanede ve % 3’ü kantin vb. mekânlarda ders çalıştıkları saptanmıştır. Bu bulgular öğrencilerin kütüphaneyi kullanma oranlarının çok düşük olduğunu göstermektedir. Özellikle uygun olmayan ortamlar olarak değerlendirebileceğimiz yurttaki, 6-8 kişinin kaldığı odalarda öğrencilerin yaklaşık % 17 gibi bir oranda ders çalışması, öğrencilerin eğitimlerine ne kadar önem verdiklerini gösterme açısından düşündürücüdür. Kütüphane kullanımının neden yaygın olmadığı üzerine çalışmalar yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Erkek öğrencilerin % 30’nun, kız öğrencilerinde %16’sının yurt çalışma odasını kullandıkları, bunun yanında kız öğrencilerin %57’sinin evde kendi odasında, erkek öğrencilerinde % 34’ünün evde kendi odasında ders çalıştıkları, evde oturma odasında ders çalışmalarını yapan erkek ve kız öğrencilerin oranlarının % 7 ve % 8 olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet açısından, kız ve erkek öğrencilerin ders çalışma ortamlarının birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Kız öğrenciler, ders çalıştıkları mekânların özelliklerini erkek öğrencilere göre daha yeterli bulmuşlardır. Erkek öğrencilerin % 65 oranında, kız öğrencilerinde % 68 oranında ders çalıştıkları mekânların özelliklerini yeterli buldukları saptanmıştır.

4. sınıf öğrencileri, 1. sınıf öğrencilerine göre % 63 gibi daha büyük bir oranda evde çalışmaktadırlar. En düşündürücü olanı, öğrencilerin % 4’ünün kantin vb. yerlerde ders çalışmalarınıdır. Birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin ders çalışmalarını yaptıkları mekânların özelliklerinin yeterlilikleri konusunda benzer görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Tüm öğrencilerin % 65 oranında, ders çalıştıkları mekânları yeterli buldukları saptanmıştır.

Birinci öğretim öğrencilerinin % 59’u evde ders çalışırken, ikinci öğretim öğrencilerinin % 34’ü evde ders çalışmaktadır. Birinci öğretim öğrencilerinin ders çalıştıkları mekânların özelliklerini, ikinci öğretim öğrencilerine göre daha yeterli buldukları belirlenmiştir. Birinci öğretim öğrencilerinin % 67, ikinci öğretim öğrencilerinin ise % 63 oranında ders çalıştıkları mekânları yeterli buldukları saptanmıştır.

Yurt çalışma odasını Okul Öncesi öğrencilerinin diğer bölüm öğrencilerine göre daha çok tercih ettikleri, Felsefe ve Matematik bölüm öğrencilerinin de genellikle evde kendi odasında ders çalışmayı tercih ettikleri, bunun yanında İngilizce bölümü öğrencilerinin de yurttaki yatak odasında diğer bölüm öğrencilerine göre daha çok çalışma yaptıkları görülmektedir. Müzik, Psikolojik Danışma ve Rehberlik ve Ortaöğretim Matematik Bölümü öğrencilerinin genel olarak diğer bölüm öğrencilerine göre, ders çalıştıkları mekânları daha yeterli bulmuşlardır.

Öneriler: Öğrencilerin ders çalışma ortamı olarak, kütüphaneyi kullanma oranının %5 gibi düşük bir oranda olması, üniversiteye gelmeden yıllardır alınmış olan eğitim ve öğretimin duyuşsal anlamda etkili olamadığının bir göstergesi olarak değerlendirildiğinde, ilköğretimden başlayarak eğitimin tüm kademelerindeki öğretmenlere ciddi sorumluluklar yüklenmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin kütüphanede neden ders çalışmadıkları konusunda araştırmalar yapılması önerilebilir.

Ayrıca öğrencilerin barındıkları ortamlarla ders çalıştıkları ortamın birbiriyle ilişkili olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun öğrencilerin ders çalışma ortamlarını iyileştirmesi önerilebilir.

Abstract : The features of places where student study are one of the factors that affect the success of undergraduate students. In this study, the locations that students prefer to study and their ideas about the features of these locations were attempted to determine according to sex, educational level, class and department variables in the research, illustrational method was used. The location of the research consisted of 773 students attending in this faculty and in the research, the questionnaire form of which reliability was 0,79 and the data were analyzed through SPSS computer based pocket programme. Through the date it was concluded students' use of library was insufficient. According to sexual variable female students see the features of their medium of study better according as the male students. As for the features of study mediums in which students attend in diverse classrooms, it seems they have similar views. According to the factor as section II Education students.

Key Words: Study lesson, study medium, student achievement.

Kaynakça

- Ar, Fikret. (1983). "Yerleşmenin Fiziksel Koşulların ve Dekoratif Düzenlemelerin Verime Etkileri" Amme İdaresi Dergisi, TODAİE. Cilt:16, Sayı:1, s.91.
- Baltaş, Acar. (1994) **Öğrenmede ve Sınavlarda Üstün Başarı**, 9. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- , (1998) **Üstün başarı**. 45. Basım. Remzi Kitapevi. İstanbul.

- Bıyıklı, Sevgi. (1992). “Çalışma Ortamlarında Çevre Koşullarının Ergonomik Açıdan İncelenmesi ve İşgücü Verimliliği Üzerine Etkisi”. (Yayınlanmamış Bilim uzmanlığı Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Kilitçi, Sıdıka. (2002). “Fiziksel Çalışma Ortamının Motivasyon Üzerindeki Etkisi”.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Abant İzzet Baysal Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu
- Küçükahmet, Leyla. **Lise Öğrencilerinin Çalışma Alışkanlıkları ve Tutumları**. A.Ü Eğitim Bilimleri Fakültesi Yay. No; 153. Ankara ; Ankara Üniversitesi Basımevi
- Özerbaş, A.& Küçüköğlü, A.(2004). “Eğitim Ergonomisi ve Sınıf İçi Fiziksel Değişkenlerin Organizasyonu”. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt:4, Sayı:2. Erzurum
- Öztürk Umutsel. (1996). “İnsan-Mekân İlişkileri Kapsamında Çalışma Ortamı-Çalışan Psikolojisi Etkileşimi”. (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Tan, Hasan.(1992) **Psikolojik Danışma ve Rehberlik** . MEB Yay. İstanbul.110-111
- Uluğ. F. (1991)**Okulda Başarı**. Remzi Kitapevi. 2.Basım. İstanbul.
- Yeşilyaprak, B. ve diğerleri. (1999).**Kurs Öğretmenleri için Eğitsel ve Mesleki Rehberlik**.(Geliştirilmiş 5.Baskı) Varan Matbaası. Ankara.
- Yeşilyaprak, Binnur. (2000). **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri** . Nobel Yayınları. Ankara. 131-139